

Patrně jediným subjektem hájícím zaměstnanecký vztah mezi hráčem a klubem je Česká asociace fotbalových hráčů. Její představitelé si uvědomují, že pracovněprávní vztah skýtá řadu výhod pro hráče – zaměstnance: kluby za ně budou platit daně a sociální a zdravotní pojištění, získají právo sdružovat se v odborech, budou mít právo na stávku, nárok na dovolenou, zaměstnanecký poměr je ochráněn před bezdůvodným propuštěním apod.⁸

S ohledem na blížící se termín stanovený UEFA a též s ohledem na stávající judikaturu českých soudů je třeba považovat oblast postavení profesionálních sportovců v oblasti kolektivních sportů a s tím související problematiku zdaňování jejich příjmů za aktuální a vhodnou k diskusi. Cílem této kapitoly není určit, jaký je nebo by měl být právní vztah mezi sportovcem a klubem (byť okrajově bude tento jev rovněž dotčen), ale po shrnutí související judikatury a na základě analýzy regulace de lege lata vyjasnit interpretaci a aplikaci příslušných ustanovení zákona o daních z příjmů a potvrdit či vyvrátit hypotézu, že příjmy sportovců v kolektivních sportech musí být zdaňovány jako příjmy ze závislé činnosti.

2 JUDIKATURA

Mnoho sportovců a klubů se však domnívá, že vztahy vyplývající z tzv. profesionálních smluv mají charakter samostatné výdělečné činnosti a příjmy z těchto smluv je nutné považovat za příjmy ze samostatné činnosti a takto je i danit. Opírají se přitom o vcelku často i mezi laickou veřejností zmiňovaný a mediálně známý rozsudek Nejvyššího správního soudu z roku 2011.⁹ V dané věci soud posuzoval, zda činnost profesionálního hokejisty naplňuje znaky nezávislého povolání nebo zda jde o pracovněprávní vztah. V hráčské (tj. v tzv. profesionální) smlouvě bylo mimo jiné uvedeno, že „hráč bere na vědomí, že sjednané odměny podléhají zdanění podle platných zákonů a že je osobou samostatně výdělečně činnou. Klub se zavázal hráči platit odměny a nést náklady spojené s přípravou hráče a s jeho účastí na utkáních a ostatních jednáních a činnostech konaných v zájmu klubu. Těmito náklady se rozumí zejména náklady na dopravu, ubytování, stravování, zdravotní péči, regeneraci a rehabilitaci“.

Daňovou kontrolou bylo zjištěno, že sportovec J. M. hrál v průběhu roku 2007 za klub HC Sparta Praha a že takřka denně vykazoval jízdu z Milevska do Prahy a zpět. „Finanční orgány dospěly k názoru, že se nejednalo o pracovní cesty, nýbrž o cesty na místo, kde stěžovatel prováděl výkon práce jako hokejista, tzn. jednalo se o pravidelné pracoviště.“ Finanční ředitelství v Českých Budějovicích ovšem připustilo, že „na stěžovatele vykonávajícího jinou samostatně výdělečnou činnost nelze použít ... úpravu o dohodnutém pravidelném pracovišti dle zákoníku práce, neboť zde k žádné takové dohodě nedochází, a proto je třeba postupovat podle ustanovení § 24 odst. 2 písm. k) bod 2. zákona o daních z příjmů. Podle tohoto ustanovení se pravidelným pracovištěm pro poplatníky s příjmy podle § 7 rozumí místo podnikání uvedené v živnostenském nebo jiném obdobném povolení k podnikání. Protože stěžovatel nemá živnostenské oprávnění a ani ve smlouvě s hokejovým klubem žádné pravidelné pracoviště není dohodnuto, vycházel žalovaný (Finanční ředitelství v Českých Budějovicích – pozn. autora) z místa převážného výkonu činnosti, kterým byl stadion Sparty Praha“. Prvoinstanční orgán tak (byť ne výslovně) určil, že se jedná o pracovněprávní vztah, když na něj aplikoval zákoník práce, s tím však druhoinstanční orgán nesouhlasil. Výsledek byl však v obou případech totožný a pro sportovce negativní: vždy bylo rozhodnuto o daňové neuznatelnosti předmětných výdajů.

24.5.2013 [cit. 10.7.2014]. Dostupné z: <http://sport.aktualne.cz/sefa-manchesteru-se-ptali-na-nizke-dane-ceskeho-fotbalisty/r~ad5e7aa0c4441e2a2010025900fea04/>.

⁸ MÁDL, 2013 (Výstražný dopis...), op. cit., MÁDL, 2013 (Čeští páni...), op. cit.

⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29.11.2011, č. j. 2 Afs 16/2011 – 78.

2.1 Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích

Hokejista proto podal správní žalobu ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích. Soud ve svém rozhodnutí¹⁰ tentokrát již výslovně „vyhodnotil obsah předmětné hráčské smlouvy jako obdobný smlouvě pracovní, přičemž není rozhodující, jak smluvní strany chápaly postavení stěžovatele z hlediska daňového. Hráčská smlouva představovala „zastřený pracovněprávní úkon a na základě tohoto zjištění a závěru správně žalovaný (Finanční ředitelství v Českých Budějovicích – pozn. autora) neuznal žalobci (sportovec J. M. – pozn. autora) jízdné z místa bydliště do sídla HC Sparta Praha jako daňový výdaj“. Rozpor mezi názorem Krajského soudu a odvolací orgánu finanční správy však považoval Nejvyšší správní soud jako pochybení krajského soudu, spočívající v překvapivosti jeho rozsudku. Krajský soud měl umožnit hráči „vyjádřit se k odvolacím soudem nově nastolenému meritu věci a tím, že mu toto právo odepřel, odepřel mu tímto postupem právo na spravedlivý proces podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy a čl. 36 odst. 1 Listiny“.

2.2 Rozsudek Nejvyššího správního soudu

Nejvyšší správní soud se ve svém rozsudku¹¹ rozsáhle zabýval vyhodnocením hráčské smlouvy jako zastřeného pracovněprávního úkonu. Zmínil přitom svůj starší judikát z roku 2004,¹² přičemž pro určení závislosti zdůraznil též fakt, že „k uzavření pracovněprávního vztahu by mělo dojít především v zájmu osoby, tuto činnost vykonávající, jelikož neuzavření tohoto vztahu v konečném důsledku její právní sféru poškozuje“. Bohužel soud neupřesňuje poškozovanou právní sféru; je dokonce možné a snad i pravděpodobnější předpokládat zájem hráče uzavřít pracovněprávní smlouvu, neboť pracovněprávní vztah poskytuje mnohem vyšší stupeň ochrany zaměstnancům oproti osobám samostatně výdělečně činným. Specifickým tématem by pak byla sféra daňová. Jak již bylo uvedeno výše, pokud jsou sportovci bráni jako osoby samostatně výdělečně činné, jejich daňové zatížení a stejně tak daňové zatížení klubu bude nižší. Negativně se tak tento jev promítne pouze ve sféře veřejných rozpočtů.

Nejvyšší správní soud zopakoval i část staršího rozsudku¹³ týkajícího se zastřeného právního úkonu: „Pokud se smluvní strany rozhodnou, v souladu s obecnými principy smluvního práva (smluvní svoboda, dobrá víra, nezneužívání ekonomicky silnějšího postavení apod.) do tohoto smluvního vztahu vstoupit a dojde k jeho skutečné realizaci, nejedná se o právní úkon zastřený. Jinak by tomu ovšem bylo, pokud by žalobce přiměl k uzavření tohoto typu smluv o dílo své smluvní partnery za pomoci ekonomického nátlaku, zneužívaje jejich faktické ekonomické závislosti na nich, a přiměl je tak uzavřít takovou smlouvu, kterou ve skutečnosti neměli zájem uzavřít. (...) Snaha o minimalizaci nákladů a maximalizaci zisku, realizovaná tím, že podnikatel zajišťuje specifické činnosti pomocí smluv o dílo uzavřených s reálně ekonomicky samostatnými, i když z hlediska objemu tržeb a vlastního kapitálu nepoměrně slabšími zhotoviteli, je racionálním, nikoho nepoškozujícím, a tedy i právem dovoleným vzorcem chování a slouží k rozumnému uspořádání společenských vztahů.“ S takovým závěrem ale není možné bez dalšího zkoumání souhlasit, neboť ekonomická nevyrovnanost mezi subjekty tzv. profesionálních smluv je zjevná. Už vůbec není možné hovořit o tom, že obcházení pracovněprávních vztahů smlouvami o dílo, případně dalšími inominátními smlouvami, nikoho nepoškozují. Je třeba mít vždy na paměti také veřejný zájem – celospolečenský zájem na daňových výnosech.¹⁴

Další oblastí, do které Nejvyšší správní soud v posuzované věci nahlédl, byla problematika závislé práce. Není problém souhlasit se závěry, „že činnost profesionálního sportovce není jednoduše

¹⁰ Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 17.12.2010, č. j. 10 Af 93/2010 – 41. In: 2 Afs 16/2011 – 78, op. cit.

¹¹ 2 Afs 16/2011 – 78, op. cit.

¹² Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24.2.2005, č. j. 2 Afs 62/2004 – 70.

¹³ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27.7.2006, č. j. 2 Afs 173/2005 – 69.

¹⁴ Srov. VYBÍRAL, Roman. Analýza judikatury vztahující se k postavení profesionálních sportovců v oblasti kolektivních sportů v České republice. *Jurisprudence*. 2013, roč. 22, č. 1, s. 12-17. ISSN: 1802-3843. S. 15.

podřaditelná pod pojem „závislá práce“ ve smyslu zákoníku práce. Nelze proto vyloučit, resp. dokonce považovat za protiprávní, uzavírání i jiných než pracovních smluv mezi sportovci a jejich kluby“. Je však sporné, zda je třeba obsáhle vykládat pojem „závislá práce“ a opomenout se vypořádat se vztahem k obdobnému, avšak daňovému termínu „závislá činnost“. Toto zjednodušení pak vede k mylnému závěru soudu, když uvádí: „... je v praxi obecně akceptováno, že profesionální sportovec může – z daňového hlediska – působit též jako OSVČ K odklonu od této obecně akceptované praxe by proto musel existovat velmi silný důvod, spočívající např. ve výslovné změně zákonné úpravy. Jinak totiž lze argumentovat i prostřednictvím určité míry normativní síly fakticity.“ To, že se něco děje protiprávně delší dobu přece nemůže znamenat, že se takové chování dostane do souladu s právem.

V souladu s tím, jak se soud postavil k charakteristice příjmů sportovce v oblasti kolektivních sportů, a se skutečností, že je nesprávně zařadil do § 7 zákona o daních z příjmů, posuzoval pak otázku uznatelnosti výdajů. Dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

V závěru si soud neodpustil obiter dictum a uvádí, že spornost řešené právní otázky v tomto konkrétním případě je dána zejména absencí zvláštní zákonné úpravy, která by náležitě zohledňovala specifika činnosti profesionálních sportovců. „Bylo proto úkolem Nejvyššího správního soudu, kterého se zhostil v nyní vydaném rozsudku, aby uvedenou právní nejistotu odstranil.“ Soud však právní nejistotu neodstranil. Je snad pravdou, „že jednoznačné podřazení do režimu zákoníku práce v jeho stávající podobě, založené na kogentních ustanoveních, by značně ohrozilo samotnou existenci profesionálního sportu, a také i pro (některé – pozn. autora) jednotlivé sportovce by se jevílo jako velmi nevýhodné. Je např. obtížně představitelné, že by profesionální sportovec mohl ukončit vztah ke svému klubu jednostrannou výpovědí (tzn. že by následně mohl přestoupit „zadarmo“ do jiného klubu, ačkoliv klub předchozí jej vychoval, resp. „koupil“), anebo že by na činnost sportovců byla aplikovatelná všechna ustanovení týkající se pracovní doby (včetně přesčasů) či omezení stanovených pro uzavírání pracovních smluv na dobu určitou ... apod.“. Avšak v dané věci nešlo o typ smluvního vztahu mezi sportovcem J. M. a klubem, ale o zdanění příjmů tohoto sportovce. A tomu se Nejvyšší správní soud věnuje jen okrajově a nepřesně. Nadto je zavádějící též právní věta II. in fine: „Z daňového hlediska může sportovec působit též jako osoba samostatně výdělečně činná.“ Touto problematikou se totiž soud prakticky vůbec nezabýval.

3 ANALÝZA ZÁKONNÉHO TEXTU

Je tedy třeba vyjasnit především to, zda by měl sportovec v oblasti kolektivních sportů zdaňovat své příjmy od klubu jako příjem ze závislé činnosti (§ 6 zákona o daních z příjmů) nebo jako příjem ze samostatné činnosti (§ 7 zákona o daních z příjmů). Je zjevné, že dílčí základ daně a celková výše daňové povinnosti se bude v obou případech dokonce výrazně lišit.

Mezi příjmy ze samostatné činnosti patří mimo jiné příjmy ze živnostenského podnikání, příjmy z jiného podnikání a příjmy z výkonu nezávislého povolání. Ve všech případech, které přichází v úvahu, se předpokládá samostatný výkon činnosti, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost. To ovšem sportovec v kolektivních sportech nemůže svojí činností naplnit, neboť rozhodně nehraje pod vlastním jménem a nerozhoduje se samostatně. Jeho příjmy získané od klubu (ať už za jednotlivá odehraná utkání, v podobě pravidelné odměny za výkon sportovní nebo i jiné činnosti ve prospěch klubu) tak nemohou být považovány za příjmy ze samostatné činnosti a poplatník nemá nárok při stanovení dílčího základu daně snížit své příjmy o výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení a stejně tak nemá právo uplatnit paušální výdaje. Jiná situace by samozřejmě připadala v úvahu, pokud by se jednalo například o příjmy za reklamní aktivity samotného sportovce, které nejsou spojeny s jeho působením v klubu. Takové příjmy by mohly být zdaněny v rámci § 7 zákona o daních z příjmů.

Podle § 6 odst. 1 písm. a) bod 1. zákona o daních z příjmů patří mezi příjmy ze závislé činnosti mimo jiné plnění v podobě příjmu ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru a obdobného poměru, v nichž poplatník při výkonu práce pro plátce příjmu je povinen dbát příkazů plátce. Těmito pojmy s důrazem na pojetí poměru obdobného poměru pracovněprávnímu, služebnímu nebo členskému se zabýval Nejvyšší správní soud již v roce 2005.¹⁵ Soud konstatoval, že „*obdobným poměrem ... je ... takový poměr, který není pracovněprávním, služebním nebo členským poměrem, který však svojí podstatou a funkcí uvedeným poměrům odpovídá, tj. jeho základní charakteristiky jsou shodné jako u těchto poměrů. Pracovněprávnímu, služebnímu a členskému poměru je společně v první řadě to, že se jedná o právní vztah, zpravidla pak vztah soukromoprávní povahy, nezřídka ale též vztah povahy veřejnoprávní (zejm. služební poměr). ... Při zkoumání, zda je daný právní vztah podřaditelný pod pojem „obdobného vztahu“ ..., nutno vždy posuzovat jeho skutečný, účastníky vztahu zamýšlený a chtěný obsah, a nikoli pouze stránku vnějškovou, tj. jevovou, je-li účastníky navenek předstíráno něco jiného, než co skutečně obsahem svého právního vztahu učinili“.* Soud zde tak zdůraznil zásadu materiální pravdy, respektive zásadu priority obsahu. Při uzavření tzv. profesionální smlouvy není důležité, jak je pojmenovaná a podle kterého právního předpisu je uzavřena, ale co je jejím obsahem, jaká jsou práva a povinnosti smluvních stran.

Za další důležitý znak pracovněprávního, služebního a členského poměru považuje Nejvyšší správní soud to, že je „*tento poměr zakládán jako vztah trvající povahy, který se vyznačuje tím, že není konzumován jednorázově, splněním určité věcně a žádoucím výsledkem definované povinnosti“.* I tuto charakteristiku tzv. profesionální smlouvy splňují, neboť jsou obvykle podepisovány na dobu jednoho roku až pěti let.

Nejen podle Nejvyššího správního soudu je významným znakem pracovněprávního, služebního a členského poměru rovněž skutečnost, že „*ten, kdo poskytuje specifické plnění ..., je zásadně povinen řídit se pokyny osoby, k níž ji pracovní, služební či členský poměr váže. Tato povinnost musí být založena přímo, tj. obsahem právního vztahu mezi oběma účastníky“.* Například podle vzorové profesionální smlouvy ve fotbale se sportovec zavazuje plnit úkoly a pokyny trenérů během tréninků, na soustředěních a samozřejmě během utkání.¹⁶ Za svoji činnost pak dostává sportovec odměnu, zpravidla v penězích.

Je tedy nepochybné, že tzv. profesionální smlouvy sportovců v oblasti kolektivních sportů naplňují kumulativně veškeré znaky poměru obdobného poměrům pracovněprávním, služebním nebo členským, a proto by měly být zdaňovány v rámci dílčího základu daně ze závislé činnosti.

Pojem „závislá činnost“ vymezil Nejvyšší správní soud dokonce již v předchozí judikatuře,¹⁷ když konstatoval, že k naplnění pojmu nestačí pouze vykonávat činnost podle příslušných pokynů, „*nýbrž se musí jednat o činnost skutečně závislou na osobě plátce. Definiční prvek závislosti tak bude dán zejména povahou vykonávané činnosti (typicky práce vykonávané na jednom místě výhradně pro jednoho zaměstnavatele) a také tehdy, pokud se bude jednat o činnost dlouhodobou a pokud k uzavření pracovněprávního vztahu mělo dojít především v zájmu osoby tuto činnost vykonávající, jejíž právní sféru neuzavření tohoto vztahu v konečném důsledku poškozuje“.* Je třeba na tomto místě poukázat na fakt, že sportovci obvykle nevykonávají práci na jednom místě. Nicméně v tomto bodě je třeba považovat text judikátu za poněkud nepřesný a nesprávný, neboť nepochybně existuje mnohem více činností s výraznou mobilitou pracovníků. Naopak je třeba zdůraznit tu část hovořící o jediném zaměstnavateli. Především u sportovců v oblasti kolektivních sportů je naprosto nepředstavitelné, aby například hokejista odehrál v jednom kole dlouhodobé soutěže více než jedno utkání za jeden klub.

¹⁵ Srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1.6.2005, č. j. 2 Afs 176/2004 – 140.

¹⁶ SLUKA, 2007, op. cit.

¹⁷ 2 Afs 62/2004 – 70, op. cit.

Příjmy sportovců v oblasti kolektivních sportů získané od klubu tedy nepochybně patří mezi příjmy zdaňované podle § 6 zákona o daních z příjmů, neboť vztah mezi sportovcem a klubem naplňuje kumulativně veškeré znaky poměru obdobného poměru pracovněprávnímu, služebnímu nebo členskému. Dílčím základem daně jsou tyto příjmy ze závislé činnosti zvýšené o částku odpovídající pojistnému na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistnému na všeobecné zdravotní pojištění, které je z těchto příjmů povinen platit klub jako zaměstnavatel.

4 SYNTÉZA POZNATKŮ A ZÁVĚR

Je třeba konstatovat, že mediálně frekventovaný a ve sportovním prostředí oblíbený judikát Nejvyššího správního soudu ze dne 29.11.2011, č. j. 2 Afs 16/2011 – 78, není zcela bezchybný. Soud se obsáhle věnoval především vztahu mezi hráčem a klubem, přičemž upozadil problematiku zdanění příjmů sportovce. Jak již bylo uvedeno v úvodu této kapitoly, není cílem této kapitoly určit, jaký je nebo by měl být právní vztah mezi sportovcem a klubem. Lze však souhlasit s Nejvyšším správním soudem, že aplikace pracovněprávních předpisů do oblasti právních vztahů mezi kluby a sportovci je obtížná, ne-li v některých případech (dovolená, přestupy atd.) dokonce nemožná. Ať už je však uzavřena jakákoliv tzv. profesionální smlouva mezi hráčem a klubem, je třeba vždy pro účely zdanění příjmů sportovce v souladu se zásadou materiální pravdy zkoumat obsah tohoto právního vztahu – práva a povinnosti smluvních stran. Ve většině případů jsou tyto smlouvy podepisovány na delší dobu (jednoho roku až pěti let), sportovec (poplatník) je povinen řídit se pokyny klubu (plátce), dostává za svoji činnost odměnu, nemůže hrát za více než jeden klub apod. Tzv. profesionální smlouvy sportovců v oblasti kolektivních sportů naplňují kumulativně veškeré znaky poměru obdobného poměrům pracovněprávním, služebním nebo členským, a proto by měly být zdaňovány v rámci dílčího základu daně ze závislé činnosti. Hypotéze stanovená pro účely této kapitoly tak byla potvrzena. Akceptováním zdanění příjmů sportovců v oblasti kolektivních sportů v rámci dílčího základu ze samostatné činnosti by de facto došlo k legalizaci švarcsystému v oblasti sportu.

Je třeba dodat, že ne všechny příjmy sportovců nutně plynou od klubu. Hráč může mít uzavřenu celou řadu dalších smluv například o sponzoringu a tyto příjmy by byly obvykle zdaňovány v rámci příjmů ze samostatné činnosti. Tak je tomu často v zahraničí, jak upozorňuje fotbalový agent Zíka: „... hráč dostává nějaké peníze skrze zaměstnaneckou smlouvu. A pak má ještě jeden kontrakt, třeba o sponzoringu, a přes ten k němu tečou mnohem větší peníze.“¹⁸ Jak je ale patrné ze španělské kauzy s argentinským fotbalistou Messim, i zde by měly orgány finanční správy zkoumat obsah právního vztahu pro zařazení příjmu do správného dílčího základu daně.¹⁹

Je vhodné doplnit, že individuální sportovci (sportovci v individuálních sportech jako např. atleti) zdaňují své příjmy v rámci dílčího základu daně ze samostatné činnosti (za podmínky, že nejsou např. zaměstnanci Ministerstva obrany či Ministerstva vnitra), neboť naplňují podmínky § 7 zákona o daních z příjmů, na rozdíl od sportovců v oblasti kolektivních sportů.

S Nejvyšším správním soudem nelze souhlasit též v názoru, že je třeba přijmout vhodnou zvláštní zákonnou úpravu, která by náležitě zohledňovala specifika činnosti profesionálních sportovců. Jak je patrné z výše uvedeného textu, i regulace de lege lata umožňuje uzavírání tzv. profesionálních smluv a řádné zdanění příjmů sportovců. Orgány finanční správy by však musely řádně aplikovat právní normy na konkrétní příjmy sportovců a ignorovat velmi nepřesnou a s ohledem na obsah rozsudku i do jisté míry zavádějící právní větu II. in fine z rozsudku Nejvyššího správního soudu stanovující, že z „daňového hlediska může sportovec působit též jako osoba samostatně výdělečně

¹⁸ MÁDL, 2013 (Čeští páni...), op. cit.

¹⁹ ČTK. Messi se vyplatí. 15 milionů eur jej zachrání před soudem. *Aktualne.cz* [online]. Publikováno 27.6.2013 [cit. 10.7.2014]. Dostupné z: <http://sport.aktualne.cz/messi-se-vyplati-15-milionu-eur-jej-zachrani-pred-soudem/r~e29625f4df4e11e28518002590604f2e/>.

činná“. Ano, sportovec skutečně může z daňového hlediska působit jako osoba samostatně výdělečně činná, ale nikoliv v případech sportovců v oblasti kolektivních sportů, kteří pobírají odměnu od svých klubů.

Použitá literatura:

1. ČOLLÁK, Jaroslav. Profesionální sportová činnost: současnost a možné trendy jej vývoja. *Justičná revue*. 2011, roč. 63, č. 10, s. 1400-1409. ISSN: 1335-6461.
2. ČTK. Messi se vyplatí. 15 milionů eur jej zachrání před soudem. *Aktualne.cz* [online]. Publikováno 27.6.2013 [cit. 10.7.2014]. Dostupné z: <http://sport.aktualne.cz/messi-se-vyplati-15-milionu-eur-jej-zachrani-pred-soudem/r~e29625f4df4e11e28518002590604f2e/>.
3. FRÁNEK, Tomáš. Šéfa Manchesteru se ptali na nízké daně českého fotbalisty. *Aktualne.cz* [online]. Publikováno 24.5.2013 [cit. 10.7.2014]. Dostupné z: <http://sport.aktualne.cz/sefa-manchesteru-se-ptali-na-nizke-dane-ceskeho-fotbalisty/r~ad5e7aa0c44411e2a2010025900fea04/>.
4. MÁDL, Luděk. Výstražný dopis z UEFA. Na české kluby zaútočí 3. bundesliga. *Aktualne.cz* [online]. Publikováno 9.10.2013 [cit. 10.7.2014]. Dostupné z: <http://sport.aktualne.cz/vystrazny-dopis-z-uefa-cesky-fotbal-se-boji-3-bundesligy/r~ca231a282fed11e3888f002590604f2e/>.
5. MÁDL, Luděk. Čeští páni fotbalisti, pozor! Platini vám provětrá peněženky. *Aktualne.cz* [online]. Publikováno 9.7.2013 [cit. 10.7.2014]. Dostupné z: <http://sport.aktualne.cz/cesti-pani-fotbalisti-pozor-platini-vam-provetra-penezenky/r~cbfd0fe2e7f511e2ac07002590604f2e/>.
6. SLUKA, Tomáš. *Profesionální sportovec: právní a ekonomické aspekty*. Praha: Havlíček Brain Team, 2007. ISBN: 978-80-903-6095-5.
7. VYBÍRAL, Roman. Analýza judikatury vztahující se k postavení profesionálních sportovců v oblasti kolektivních sportů v České republice. *Jurisprudence*. 2013, roč. 22, č. 1, s. 12-17. ISSN: 1802-3843.
8. Směrnice pro evidenci profesionálních a neamatérských smluv. *Fotbal.cz* [online]. [cit. 10.7.2014]. Dostupné z: http://nv.fotbal.cz/ftp/cmfs/legislativa/stanovy/07_Smernice_pro_evidenci_smluv_2.doc.
9. Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 17.12.2010, č. j. 10 Af 93/2010 – 41.
10. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24.2.2005, č. j. 2 Afs 62/2004 – 70.
11. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1.6.2005, č. j. 2 Afs 176/2004 – 140.
12. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27.7.2006, č. j. 2 Afs 173/2005 – 69.
13. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29.11.2011, č. j. 2 Afs 16/2011 – 78.
14. Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 22.10.2013, C-276/12 – Jiří Sabou proti Finanční ředitelství pro hlavní město Prahu.